

egy késő római bronzpénz is előkerült. A KÖH nyilvántartása szerint a lelőhelytől É-ra 200 m-e helyezkedik el egy korábban is ismert régészeti lelőhely, ahol rézkori és római kori településrészletek kerültek elő ásátáson. Noha a nyilvántartás szerint a két lelőhely területe nem fedi egymást, mégis úgy gondoljuk, hogy az újonnan felfedezett és a nyilvántartott régészeti lelőhely egy és azonos. Ráadásul nem is arról van szó, hogy a két lelőhely körvonala valójában egyet alkot, hanem arról, hogy a kettő közül valószínűleg csak az egyik valós, méghozzá az, amelyiket a mostani terepbejárásunkon regisztráltunk. A feltáró régész, Simán Katalin ugyanis egyértelműen fogalmaz: „a lelőhely az ún. vasúti deltától Tarcfal felé eső pályaszakasz mellett van”. Ráadásul a pontos hm-szelvényeket is megadja („62. és 69. pontja között”), és az adat kizárólag a tarcali szelvényezéssel lehet azonos. Összegezve megállapíthatjuk, hogy a nyilvántartott régészeti lelőhely körvonala rossz helyen volt jelölve. Mivel a Sárospatak felé tartó ág nem esett jelen eljárás területébe, ezért ott nem végeztünk terepbejárást, így azt nem tudjuk megítélni, hogy a nyilvántartásban szereplő körvonalon belül van-e régészeti lelőhely, vagy sem.

LENGYEL GYÖRGY – P. FISCHL KLÁRA – SZALONTAI CSABA

Méra, Sós pást

(KÖH 78433)

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye)

A lelőhelyen 2011–2012-ben végzett kutatásokat összefoglalóan lásd a 2012. év jelentései között.

215. Miske határa

(Bács-Kiskun megye) Ő, U, R, B, Á, Kö

2011. március 8-án, a Viski Károly Múzeum restaurátorával és a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatósága munkatársaival hitelesítés céljából bejártuk a Vadász Éva által 1966-ban és D. Szabó K. által az 1980-as évek végén leírt régészeti lelőhelyeket Miske DK-i határrészében. A felkeresett 5 helyszín közül 3 lelőhelyet sikerült lokalizálni és azok területén leleteket gyűjteni. A korábbi adatok kiegészítéseként az alábbi megjegyzéseket tesszük:

Miske, Daruhegy (KÖH 77517): A Miske–Hajós műúttól mintegy 1,9 km-re, a volt tsz gyümölcsöstől kb. 300 m-re ÉK-re, a Dulovits-pusztára vezető földút mindkét oldalán, a Ratsmann-csatorna, egykori Góda közelében elnyúló, környezetéből határozottan kiemelkedő dombháton középkori település nyoma. D. Szabó K. a középkori Sógó/Salgó/Suhogó-val azonosítja (D. Szabó K. 47. lelőhelye az átadási listán. Hivatkozás: VKM 1193-2001.) Kiterjedése kb. 300×100 m. Ma gyeppel leletanyagot a vakondtúrásokban gyűjtöttünk.

Miske, Daruhegy möge (KÖH 77519): A Miske–Hajós műúttól mintegy 2,2 km-re, a Daruhegy lelőhelytől kb. 300 m-re ÉK-re, a Ratsmann-csatorna, egykori Góda kanyarulatában, egykor szigetszerűen kiemelkedő, tell-jellegű őskori település, neolitikon (vonaldíszes), rézkori (badeni) és bronzkori leletanyaggal. Kiterjedése kb. 50×100 m. Ma szántó. (D. Szabó K. szám nélküli lelőhelye az átadási listán. Hivatkozás: VKM 1193-

2001.)

Miske, Rókafark (KÖH 77521): A Miske–Hajós műúttól kb. 1 km-re ÉK-re, a volt tsz gyümölcsöstől kb. 1,5 m-re DK-re, a hajósi határszél közelében, egykori szőlők helyén, környezetéből kiemelkedő, hosszan elnyúló dombháton őskori, Árpád-kori kerámiatöredékek. Kiterjedése kb. 400×100 m. A lelőhely valószínűleg megegyezik Vadász Éva H 1 lelőhelyével. A hitelesítéskor túlnyomóan Árpád-kori leletanyag és kiszántott csontvázas temető. (Hivatkozás: VKM 1193-2001; VKM RA 4-2005.)

Munkatársak: Fekete Róbert restaurátor (VKM), Agócs Péter természetvédelmi őr és Balázs Réka geográfus (KNPI).

KUSTÁR ROZÁLIA

216. Miskolc, Győri kapu

(KÖH 76503)

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Kú

2011. február 18-án a Zöld Nyíl villamos projekthez kapcsolódóan – lakossági bejelentés alapján – helyszíni szemlélet folytattunk. Az Újgyőri főtér és a Thököly u. 2. szám előtt a villamosvezetékek oszlopainak kb. 2×2 m-es szelvényeket ástak, megközelítőleg egymástól 10 m-es távolságra. Helyszíni szemlélnk időpontjában már a teljes szakaszon bebetonozásra kerültek a szelvények. A Győri kapu 57. szám környezetében hagyták már csak ott az oszlophelyek mellett a kinyert földet. Ezekben a depókban szórvány kora újkori kerámiát és kályhacsempe-töredékeket gyűjtöttünk, amelyek egy korábban ismeretlen lelőhelyet jeleznek.

Munkatársak: Gál Viktor és Makoldi Miklós.

MISKOLCZI MELINDA

217. Miskolc, Széchenyi utca 1., Avas szálló

(KÖH 63178)

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Sza, Á, Kk, Kú

A 2527/3 hrsz. alatti Avas szálló, valamint a Városház tér 13. sz. alatti Almássy kúria ingatlanjainak határán 2006-ban szállóbővítés kivitelezéséhez munkagödört alakítottak ki oly módon, hogy az nagyobb részt az Almássy kúria telkébe mélyedt. A kivitelezés azóta leállt, a szállodabővítés megakadt, az udvaron épületcsonkok, alaptestek vannak – jelenleg gondozatlan állapotban. A tereprendezés előtt a megnyitott munkagödör régészeti megfigyelését és rétegtani kutatását végezte a Herman Ottó Múzeum 2011. június 7–16. között.

Kitisztítottuk a több éve gondozatlan munkagödör metszetalát a gáztól és az eróziótól, majd közel függőleges metszetalat alakítottunk ki, melyen jól elkülöníthető rétegződést figyeltünk meg. A mai járószint alatt 40–50 cm vastag modern törmelékrétegek húzódtak, melyek alatt egy vékony sárga homokkőves építési szint futott, ami a mellette azonosított törtkővekből rakott alapozások épületeinek építési szintje lehetett. Ezen alapozásokat 100–130 cm vastag, 16–17. századi leletekkel keltezett feltöltési rétegek ástak, ugyanakkor az alaphoz tartozó épületek pusztulását már a 20. század elejére helyezhetjük. Azaz az épületek az Almássy kúria 18. század végi építése előtt születtek, de később párhuzamosan használatban voltak

azzal, mintegy 100 évvel ez előttig.

A vastag késő középkori, kora újkori feltöltési réteg alatt egy 5–10 cm-es barna agyagos réteg következett, melynek a teteje le volt taposva. Ebből 14–15. századra keltezhető leletanyag bukkant elő. Ez alatt élesen elváló, sötétszürke, vastag agyagréteget figyeltünk meg, melyből késő Árpád-kori kerámia került felszínre, viszonylag nagy számban. Ezen réteg tetején, egy kisebb foltban keményre taposott agyagot találtunk, melynek az alját szenült korom alkotta.

A 13. századra datálható réteg alatt már jelentkezett a bolygatlan sárga agyagos altalaj, melyben meglepő módon további beásás nyoma látszódott. Ennek tisztítása során császárkori leleteket találtunk.

Az Árpád-kori réteget É-on egy kora újkori, 17. századra datálható gödörbetöltés vágta. Innen É-ra a munkagödör metsztfala nem volt kutatható.

A letaposott agyagréteg a metsztfal D-i végében erőteljesen megsüllyedt, aminek oka, hogy itt egy kút mélyedt a felszínbe. A víznyerőhely felét nemcsak metszetben figyelhettük meg, hanem felszínben is rábonthattunk. A bontási szinten a 310 cm átmérőjű kút közel függőleges oldalú volt, majd összeszűkülte. A bontási szint felett a metsztfal tanúsága szerint tölcéses kialakítással bírt. Kibontva a munkagödör bontási szintjéhez képest 360 cm mély volt, de a teljes mélység jóval nagyobb lehetett. Betöltéséből elsősorban 15. századra keltezhető mázatlan kerámiára bukkantunk, valamint viszonylag sok állatcsont, továbbá egy beledobott egész kutya teteme is előkerült. Az alján 40 cm vastag folyami kavicsos szűrőréteget helyeztek el a víz tisztítása céljából. Egyéb épített kútszerkezet nyomára nem bukkantunk, az egyszerű kopolyakút alján még a mai rendezett, belvárosi, lesüllyedt talajvízszint ellenére is szivárgott már a víz.

A kutatás során további régészeti objektumot nem azonosítottunk. A terület a középkori Miskolc kertvégeit alkothatta, ennek tudható be, hogy településnyomokra nem leltünk. A középkori házakat innen D-i irányba, a meglévő Avas szálló és Almássy kúria épületei, vagy éppen a mai főutca alatt sejtethetjük. A rétegek elsősorban a házakhoz tartozó, a kertvégekbe kihordott feltöltésekből alakultak ki. Ezen hátsó részeket csupán csak a 17. századot követően telepítették be, ekkor épülhetett az S3 és 4 alapozásokhoz kapcsolódó egykori épület.

SZÖRENYI GÁBOR ANDRÁS

218. Miskolc-Diósgyőr, Várfürdő (KÖH 76609)

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Á, Kk

A Diósgyőri vártól ÉNy-ra fekvő Várfürdő területén, az itt létesítendő „Lovagi tornák tere” helyszínén végeztünk 2011 szeptemberétől feltárást, melynek során előkerült egy, minden bizonnyal a vár vizesárkával összeköttetésben lévő, kovezett aljú és falú csatorna 42 m-es szakasza. A csatorna aljáról Luxemburgi Zsigmond és Hunyadi János által veretett pénzkek, kerámiatöredékek, és a vár leletanyagából ismert, színes mázas tetőcserepek származnak, jelentős mennyiségű kovacsolt vaszszög kíséretében. A csatorna közelében több helyen megfigyeltük egy apró, zúzott kővel borított felület (egykori út?) meglétét.

A feltárandó terület É-i végében kőkemencével ellátott, földbemélyített házak maradványaira bukkantunk. A házakból és a kemencék tapasztásából előkerült nagy mennyiségű kerámiatöredék kora megegyezik az archaeomágneses vizsgálat eredményével, mely szerint az 1. sz. kemence használatának ideje Kr. u. 1034.2 ± 119.6 év, a 2. számúé pedig Kr. u. 915.5 ± 52.3 év.

LOVÁSZ EMESE

219. Miskolc határa

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Ő, U, B, Szk, Kö

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Múzeumi Igazgatóság 2011-ben elkészítette a „Hatvan (vez.)–Miskolc, Tiszai pu. (kiz.) vonalszakasz megvalósíthatósági tanulmányának és engedélyezési terveinek elkészítéséhez” című beruházáshoz kapcsolódóan az örökségvédelmi hatástanulmány Miskolcra vonatkozó részfejezetét. A tervezett beruházás Miskolcra vonatkozó része Miskolc–Tiszai-pályaudvartól a Miskolc–Kistokaj közigazgatási határig tartó vasút nyomvonalszakaszát érinti, melynek hossza 6390 m. A terepbejárásokat 2011. november 11-én végeztük.

Hejő mellett 1. lelőhely (KÖH: 85713): A lelőhely a Hejőtől kb. 115 m-re Ny-i irányban helyezkedik el. A mélyszántásban középkori leletanyagot gyűjtöttünk. A kb. 40 m hosszán, ÉK–DNy-i irányban elhelyezkedő lelőhely DK-i és ÉNy-i irányú kiterjedése ismeretlen.

Hejő mellett 2. lelőhely (KÖH: 85715): A Hejőtől kb. 290 m-re Ny-i irányban, a Hejő mellett 1. lelőhelytől 360 m-re D felé elhelyezkedő lelőhely területén a mélyszántásban őskori és középkori leletanyagot gyűjtöttünk. A kb. 30 méter hosszán, ÉK–DNy-i irányban elhelyezkedő lelőhely DK-i és ÉNy-i irányú kiterjedése ismeretlen.

Hejő mellett 3. lelőhely (KÖH 83363): A lelőhely Miskolc és Kistokaj közigazgatási határától 270 m-re ÉNy felé, a Hejő mellett 2. lelőhelytől 930 m-re DK-re helyezkedik el. A mélyszántásban neolitikus, késő bronzkori és szkíta kori leletanyagot gyűjtöttünk. A kb. 270 m hosszán, ÉNy–DK-i irányban elhelyezkedő lelőhely ÉK–DNy-i irányú kiterjedését a terepbejárás során nem tudtuk meghatározni.

Munkatársak: Kövári Ivett, Nagy S. József, Tóth Krisztián.

HAJDÚ MELINDA

220. Miszla, Káposztás-kertek (KÖH 78003)

(Tolna megye) Ő, Ró

A miszlai polgármestertől megtudtam, hogy évekkel korábban saját földjén egy szoborláb töredékét szántotta ki. Lelőhelye a falutól ÉK-re, a falut keresztülzelő patak É-i felén, a halastóhoz vezető út DK-i felén fekvő, a patakkel párhuzamos szántóföld lábánál fekvő rét széle. 2011. június 20-án, a keskeny parcellán elszórta néhány jellegtelen őskori és római cserepet találtam, ÉNy-i sarkában több téglatöredék újkori épület helyét jelezte. A „szobortöredék” anyaga alapján nem régészeti korú.

K. NÉMETH ANDRÁS